

6tűstő:

6tűstés ideje:

TART.: KADARKUT KÖZSÉG FÖLDRAZI NEVEINEK
EREDETEKÖL

3 lap - duplum!

FÖLDRAZI MUTATÓ: KADARKUT

STAMP MUTATÓ:

XXVIII

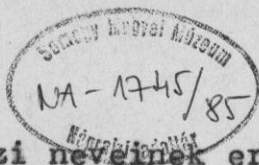
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

HELYTARTÓ

ATVEVETVE A NA-173/85-ÖS TETELÉ ALÓL.

Kadarkut község földrajzi neveinek eredetéről.

A földművelő magyar parasztot a történelem csak ritkán és csak földesuraik érdekkörében említik, pedig nemzetünk ezer éves fennállásának egyedüli pillére volt.-A földesur ajándékba kapta hatalmas földbirtokát, vagy örökölte; soha nem dolgozott benne, nem is ismerte. Idegen volt a magyar földhöz az iparosság is, ugyanugy a kereskedelem és a hivatalnok kar. Egyedül a paraszt volt magyar, ki ismerte földjét és szerette, szorgalma és ragaszkodása jellemzővé vált.

Nehéz munkával erdőt irtott, hogy termőföldhöz jusson, de vele a község határát is gyarapította és a kiterelvényesedett határt tájékozódási dűlőnevekkel különböztette meg egymástól. Ezek idők folyamán bővültek, változtak, de névkapcsolatuk a föld területeihez mindenkor változatlanul megmaradt.

A földrajzi nevek megértéséhez elsősorban a község határának földrajzi adottságait és helyi történetének nagyobb eseményeit kell ismerni, amelyek visszatükröződnek nevükben.

Kadarkut község első települése a dennai és lábodi erdőrengetegek határán vágott és természetes állapotban maradt út -a későbbi Kaposvár-szigetvári postaut- mentén feküdt. Ez az észak-dél irányú út földrajzilag is két különböző részre osztotta a község határát.-A tőle keletre eső dombos oldalon hatalmas cser és tölgy erdők terültek el, az út jobb oldalára eső délnyugati sík területen nyirfaligetes, ingoványos mocsarak voltak, amelyeket a magasabban fekvő nyugati oldal homokos gyenge legerősebbi, vagy üres homokos foltok tarkítottak.

Kadarkut pusztái vagy elpusztultak, vagy egybeépültek a községgel. Hódospuszta az 1400-as években már említést nyert Hodosfew néven mint Kadarkut tartozéka. Nevét a patakjában elszaporodott hódoktól kapta. Ennek része Horogvölgy pusztája /régén Horogvégh néven/, mi patakocskájának Horog alakú folyásától lett így nevezve. Ez egy egykerekű vizimalmot hatott. Mellette fekszik Lápicser, a lakatlan, laposfekvésű cser erdő.-Délre esik Kenész pusztája, melynek említése már 1443-ból ered, amikor még község volt és Kenéznek hívták. Neve valószínű kanász szóból ered, mert jó makkoltató erdővel volt benőve.-Nyugatra Sáské és Kerék puszták fekszenek. Az előbbi nedves, sásos, utóbbi homokos, üres foltos volt.-Északra fekszik Szentimre, mely középkorban község volt és megtartotta nevét.-Körmend szintén nagyobb község volt a törökökig, a pár háza összeépült már Kadarkuttal, melynek a keleti részét alkotja.

A dűlőnevek néveredete.

A Kerekfejtői dűlőben az agyagos sár megfejtette a megrekedt kereket.
A Nagytói /Nádzstó/ legelőn az esőviz nagy tavat alkotott.
Székestői legelőről kivágott zsombékokat hordtak haza széknek az embe
Kainkutnál /Ka,jinkut/ 1835-ben egy zsidót megöltek.
Feketesár fekete színű lápos terület volt.
Áztatón /Ásztató/ a hajdani kenderföldek áztatói feküdtek.
Kutyási dombon, a Mikei ut mentén Kutyási /Leopold György/ betyárt 1864 márciusában felakasztották, amire a község lakossága kivonult.
A rossz talaju Józani szőlő borától senki sem rugott be.
Budai fenyvesben temették el a községet tagosító Buday István mérnököt.
Egytaguak dűlő jó földjéből mindenki csak egy tagot kapott.
Paptag a kath. egyházé, a Paphögy a református egyház földje volt.
A Csikostói réten, a vizenyős réten sok csikot fogtak.
Kiskuti lapon egy kis forrás volt, amit régen kutnak neveztek.
A homokos Sejemréten /Sejőmréten/ csak selyemfinomságu fű nőtt.
Nagy halálfej-Kis halálfej nevű tavakban többen belefulladtak.
Szilvás /Szivás/. 1920-as években szilvafákkal ültették be.
Rengő /Röngő/. A vastag turfarétegű talaj rengett a lépés alatt.
Patikusrét Ovári Dezső gyógyszerész rétje volt.
Kokenya. Király György gulyása művelte, kit Kokenyai kakasnak gunyoltak.
Pihasarok, hol a futóhomokon csak vékonyszálu pihefű nőtt.
Uztató /Uztató/ a birkenyájak fürösztő helye volt.
Balázsberők Balázs nevű ember berkes rétje volt.
Hossziaraszjár: arasznyi vékony hosszú táblaföldekre volt kiosztva.
Keskenyár /Köskönyár/ vékony, rövid táblaföldekből állt.
Vadkert /Vatkert/ elhagyott gyümölcsfák helye volt.
Cserhát cserfákkal benőtt domboldalnak a neve.
Cserhāti szőlők, óserégi szőlőskert a cserhāti dombon.
Márffytábla az 1842-ből fennmaradt emléktábláról kapte nevét.
Csurgóskuton egy kis csobogó forrás volt, amit kutnak neveztek.
Ágfé /Abrincsos/ a faedényekre mogyoróvessző abroncsot vágta ott.
Kaposikut Kaposvár fele az irtásban meghagyott vad cseresznyefa és gémeskut.
Pityerkedomb, kicsike, pityerke dombocska volt.
Váridomb, Törökpince kelta földvár dombja, amit buvóhelynek használtak fel a törökidőkben.

Bóhafekésnél a legelésző konda bolháiból felszedett az ember fekvéske
Mammutvölgyben 1964-ben egy mammut csontvázát találták.

Lüdöző török lőtér volt golyófogó földszáncsal.

Vicegora /viszoki gora/ magas hegyet jelelt; neve még a szláv időből.
Messzilátó a határ legmagasabb pontja, messze el lehet látni onnan.

Medvegödörben egy medvét vertek agyon a régi időben.

Mögyösben még ma is vadon teremnek a megyfák.

Átucseren túl feküdt a nagy cser erdő.

Szentkirályi dülő helyén hajdan Szentkirály nevű község feküdt.

Vitésztelek a hortikorban kiosztott vitézi telkek helye.

Szénégetőgödör a szénégetők, hamusbetyárok tanyája volt.

Barkóca fűzfabokrokkal benőtt nedves terület.

Pörköltsűrű a szénégetők által kivágott erdőrésszel benőtt sűrűje.

Rózsakut nevű forrásból Róza Sándor megittatta a lovát.

Laposcsér/Lápicser/ laposfekvésű cser erdő.

Diós az irtásföldben meghagyott diófáktól kapta a nevét.

Tütös a kivágott erdő tőkéiről, tüjéről lett elnevezve.

Lázibirtok Korenika Lázár kis nemes birtoka volt.

Csobotban kis csobogó forrás volt.

Vatszölös vadszölőt termő terület volt.

Bodorvölgyi halasok völgye cikcakkos alakú tavakat alkotott.

Grossziget Grósz nevű ember földje volt.

Körmendi szőlő a Körmend község szőlősterülete volt.

Hódos, a területén átfolyó Határpatak hódjaitól kapta a nevét.

Kenész, tölgyes, mocsaras terület, makkoltató kanásztól kaphatta a nevét.

Alerán szőlő Alerán nevű ügyvéd szőlője volt.

Burcsa halála helyén akasztották fel a fiatal Burcsa nevű juhászt.

Reköttye fűzfákkal benőtt nedves terület volt.

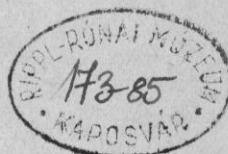
Pentölyhajtó csárda az út mentén lévő híres csárdájától kapta a nevét.

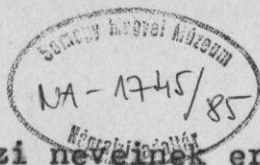
Dögtemető a dögkuttól kapta a nevét.

Hajmásvölgy területén vad hagymák nőttek.

Méreidomb a tanácsháza kertjében lévő domb, ródlizó hely.

Adatszolgáltatók: Illés János 86 é. - Pusztuló Vajda János. - Mihóka János keleti 76 é. - Horváth József 62 é. - Csordás Imre 80 éves - és sokan mások.

Kadarkut község földrajzi neveinek eredetéről.

A földművelő magyar parasztot a történelem csak ritkán és csak földesuraik érdekkörében említik, pedig nemzetünk ezer éves fennállásának egyedüli pillére volt.-A földesur ajándékba kapta hatalmas földbirtokát, vagy örökölte; soha nem dolgozott benne, nem is ismerte. Idegen volt a magyar földhöz az iparosság is, ugyanugy a kereskedelem és a hivatalnok kar. Egyedül a paraszt volt magyar, ki ismerte földjét és szerette, szorgalma és ragaszkodása jellemzővé vált.

Nehéz munkával erdőt irtott, hogy termőföldhöz jusson, de vele a község határát is gyarapította és a kiterelvényesedett határt tájékozódási dűlőnevekkel különböztette meg egymástól. Ezek idők folyamán bővültek, változtak, de névkapcsolatuk a föld területeihez mindenkor változatlanul megmaradt.

A földrajzi nevek megértéséhez elsősorban a község határának földrajzi adottságait és helyi történetének nagyobb eseményeit kell ismerni, amelyek visszatükröződnek nevükben.

Kadarkut község első települése a dennai és lábodi erdőrengetegek határán vágott és természetes állapotban maradt út -a későbbi Kaposvár-szigetvári postaut- mentén feküdt. Ez az észak-dél irányú út földrajzilag is két különböző részre osztotta a község határát.-A tőle keletre eső dombos oldalon hatalmas cser és tölgy erdők terültek el, az út jobb oldalára eső délnyugati sík területen nyirfaligetes, ingoványos mocsarak voltak, amelyeket a magasabban fekvő nyugati oldal homokos gyenge legegő, vagy üres homokos foltok tarkítottak.

Kadarkut pusztái vagy elpusztultak, vagy egybeépültek a községgel. Hódospuszta az 1400-as években már említést nyert Hodosfew néven mint Kadarkut tartozéka. Nevét a patakjában elszaporodott hódoktól kapta. Ennek része Horogvölgy pusztája /régén Horogvégh néven/, mi patakocskájának Horog alakú folyásától lett így nevezve. Ez egy egykerekű vizimalmot hatott. Mellette fekszik Lápicser, a lakatlan, laposfekvésű cser erdő.-Délre esik Kenész pusztája, melynek említése már 1443-ból ered, amikor még község volt és Kenéznek hívták. Neve valószínű kanász szóból ered, mert jó makkoltató erdővel volt benőve.-Nyugatra Sáské és Kerék puszták fekszenek. Az előbbi nedves, sásos, utóbbi homokos, üres foltos volt.-Északra fekszik Szentimre, mely középkorban község volt és megtartotta nevét.-Körmend szintén nagyobb község volt a törökökig, a pár háza összeépült már Kadarkuttal, melynek a keleti részét alkotja.

A dűlőnevek néveredete.

A Kerekfejtői dűlőben az agyagos sár megfejtette a megrekedt kereket.
A Nagytói /Nádzstó/ legelőn az esővíz nagy tavat alkotott.
Székestői legelőről kivágott zsombékokat hordtak haza széknek az embe
Kainkutnál /Ka,jinkut/ 1835-ben egy zsidót megöltek.
Feketesár fekete színű lápos terület volt.
Áztatón /Ásztató/ a hajdani kenderföldek áztatói feküdtek.
Kutyási dombon, a Mikei ut mentén Kutyási /Leopold György/ betyárt 1864
márciusában felakasztották, amire a község lakossága kivonult.
A rossz talaju Józani szőlő borától senki sem rugott be.
Budai fenyvesben temették el a községet tagosító Buday István mérnököt.
Egytaguak dűlő jó földjéből mindenki csak egy tagot kapott.
Paptag a kath. egyházé, a Paphögy a református egyház földje volt.
A Csikostói réten, a vizenyős réten sok csikot fogtak.
Kiskuti lapon egy kis forrás volt, amit régen kutnak neveztek.
A homokos Sejemréten /Sejömréten/ csak selyemfinomságu fű nőtt.
Nagy halálfej-Kis halálfej nevű tavakban többen belefulladtak.
Szilvás /Szivás/. 1920-as években szilvafákkal ültették be.
Rengő /Röngő/. A vastag turfarétegű talaj rengett a lépés alatt.
Patikusrét Ovári Dezső gyógyszerész rétje volt.
Kokenya. Király György gulyása művelte, kit Kokenyai kakasnak gunyoltak.
Pihasarok, hol a futóhomokon csak vékonyszálu pihefű nőtt.
Uztató /Uztató/ a birkenyájak fürösztő helye volt.
Balázsberők Balázs nevű ember berkes rétje volt.
Hossziaraszjár: arasznyi vékony hosszú táblaföldekre volt kiosztva.
Keskenyár /Köskönyár/ vékony, rövid táblaföldekből állt.
Vadkert /Vatkert/ elhagyott gyümölcsfák helye volt.
Cserhát cserfákkal benőtt domboldalnak a neve.
Cserháti szőlők, őserégi szőlőskert a cserháti dombon.
Márffytábla az 1842-ből fennmaradt emléktábláról kapte nevét.
Csurgóskuton egy kis csobogó forrás volt, amit kutnak neveztek.
Ágfé /Abrincsos/ a faedényekre mogyoróvessző abroncsot vágta ott.
Kaposikut Kaposvár fele az irtásban meghagyott vad cseresznyefa és gémeskut.
Pityerkedomb, kicsike, pityerke dombocskája volt.
Váridomb, Törökpince kelta földvár dombja, amit buvóhelynek használtak fel
a törökidőkben.

Bóhafekésnél a legelésző konda bolháiból felszedett az ember fekvéske
Mammutvölgyben 1964-ben egy mammut csontvázát találták.

Lüdöző török lőtér volt golyófogó földszáncsal.

Vicegora /viszoki gora/ magas hegyet jelelt; neve még a szláv időből.
Messzilátó a határ legmagasabb pontja, messze el lehet látni onnan.

Medvegödörben egy medvét vertek agyon a régi időben.

Mögyösben még ma is vadon teremnek a megyfák.

Átucseren túl feküdt a nagy cser erdő.

Szentkirályi dülő helyén hajdan Szentkirály nevű község feküdt.

Vitésztelek a hortikorban kiosztott vitézi telkek helye.

Szénégetőgödör a szénégetők, hamusbetyárok tanyája volt.

Barkóca fűzfabokrokkal benőtt nedves terület.

Pörköltsűrű a szénégetők által kivágott erdőrésszel benőtt sűrűje.

Rózsakut nevű forrásból Róza Sándor megittatta a lovát.

Laposcsér/Lápicser/ laposfekvésű cser erdő.

Diós az irtásföldben meghagyott diófáktól kapta a nevét.

Tütös a kivágott erdő tőkéiről, tüjéről lett elnevezve.

Lázibirtok Korenika Lázár kis nemes birtoka volt.

Csobotban kis csobogó forrás volt.

Vatszölős vadszölőt termő terület volt.

Bodorvölgyi halasok völgye cikcakkos alakú tavakat alkotott.

Grossziget Grósz nevű ember földje volt.

Körmendi szőlő a Körmend község szőlősterülete volt.

Hódos, a területén átfolyó Határpatak hódjaitól kapta a nevét.

Kenész, tölgyes, mocsaras terület, makkoltató kanásztól kaphatta a nevét.

Alerán szőlő Alerán nevű ügyvéd szőlője volt.

Burcsa halála helyén akasztották fel a fiatal Burcsa nevű juhászt.

Reköttye fűzfákkal benőtt nedves terület volt.

Pentölyhajtó csárda az út mentén lévő híres csárdájától kapta a nevét.

Dögtemető a dögkuttól kapta a nevét.

Hajmásvölgy területén vad hagymák nőttek.

Méreidomb a tanácsháza kertjében lévő domb, ródlizó hely.

Adatszolgáltatók: Illés János 86 é. - Pusztuló Vajda János. - Mihóka János keleti 76 é. - Horváth József 62 é. - Csordás Imre 80 éves - és sokan mások.

